

УДК 351.743

О.О. СОРОКА, Відкритий міжнародний університет розвитку людини «Україна»

ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД ВИЗНАЧЕННЯ СТАТУСУ ПРИВАТНОГО ВИЩОГО НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ

Ключові слова: адміністративно-правове регулювання, адміністративно-правовий статус; компаративістичний аналіз, приватний вищий навчальний заклад, публічний інтерес

Приватні та інші типи недержавних навчальних закладів існують практично у всіх розвинутих країнах світу. Але особливо динамічно їх кількість зростає у країнах Центральної і Східної Європи, наприклад, в Болгарії відсоток вищих навчальних закладів від загальної їх кількості складає 30; Чехії – 60 %; Естонії – 64 %; Угорщини – 55 %; Польщі – 70 %; Росії – 38 % [1].

Проблемні питання адміністративно-правового статусу вищого навчального закладу приватної форми власності були предметом наукових досліджень В.П. Андрущенко, В.І. Астахової, О.М. Бандурки, Т.М. Боголіба, Я.Я. Болюбаша, І.О. Вакарчука, М.Б. Вітер, Л.В. Головія, К.Г. Грищенко, О.А. Грішньої, М.З. Згуровського, Г.М. Калетнікова, С.В. Ківалова, В.В. Коваленка, Я.Ю. Кондратьєва, В.Г. Кременя, М.Н. Курка, М.П. Мартинова, Т.Ю. Огаренка, В.І. Пальчикова, С.Ю. Полякова, М.В. Рудич, В.С. Селюкова, М.П. Сорочки, Є.М. Сулими, Д.В. Табачника, П.М. Таланчука, Л.І. Тарусової, В.Я. Тація, О.М. Хохленка, С.М. Ярового та ін.

Завдяки їх доробку створено теоретичну базу, визначено теоретико-методологічні принципи, розкрито окремі аспекти адміністративно-правового статусу вищого навчального закладу приватної форми власності, проте цілеспрямовано проблеми в аналізованій сфері зазначені вчені в сучасних умовах не досліджували, зосереджуючи свої зусилля на більш загальних спеціальних чи суміжних із

цією темою суспільних відносинах. Тому мета статті полягає в тому щоб на основі компаративістичного аналізу виявити передовий досвід визначення меж адміністративно-правового статусу вищих навчальних закладів. В роботі удосконалено розуміння зарубіжного досвіду щодо визначення статусу приватного вищого навчального закладу, в результаті чого виявлено, що світова спільнота виробила у цій сфері три основних моделі адміністративно-правового регулювання, ліберальну, збалансовану та консервативну.

Діяльність недержавних вищих навчальних закладів визначається законодавчими актами або конституціями держав. У Данії право засновувати недержавні школи і учити в них дітей було встановлено Конституцією ще в 1814 р. У Франції існує ціла серія законодавчих актів, які дають змогу родичам, релігійним та іншим організаціям відкривати недержавні навчальні заклади. У ФРН право відкривати приватні школи підтверджено ст.7 Конституції 1949 р. В США і Великобританії немає спеціальних конституційних статей про недержавні освітні заклади, але право на їх створення підтверджується законодавчими актами. У Великобританії, наприклад, таке право визнається «Актом про освіту» від 1944 р. [1]. Крім того, в сучасному світі різниця між приватними і державними ВНЗ стає дедалі розмитішою. У США, наприклад, багато приватних коледжів та університетів отримують значну фінансову підтримку від уряду, в той час як державні навчальні заклади вводять оплату за навчання і шукають не бюджетні джерела фінансування. Серед фінансових засобів, які отримують недержавні ВНЗ, переважне місце займають субсидії федерального уряду. Це дає органам державної влади право контролювати цільове використання коштів і якість навчальної роботи. Іншими вагомими джерелами фінансування недержавних ВНЗ є недержавні субсидії: засоби фірм, благодійних фондів, приватних осіб тощо. Поряд із прямими субсидіями важливу роль у розвитку вищої освіти США та інших країн Заходу відіграють такі види державної допомоги, як

виділення грантів навчальним закладам і викладачам, грошових компенсацій біднішим сім'ям, діти яких добре вчаться тощо [1].

В цілому у США налічується 4000 ВНЗ, із яких 550 мають докторантуру і 125 ідентифікуються «як дослідницький університет». Наприклад, Бюджет техаського університету на рік становить 3 млрд дол., стенфордського – 1 млрд. У більшості американських університетів зазвичай існують обладнані сучасною технікою лабораторії (наукові центри) з фізики, хімії, біології, що, як правило, можуть підключитися до одного з проектів у своєму вищому навчальному закладі. Американські проекти – це аналоги бюджетних тем у науково-дослідних інститутах, наукових центрах університетів України. Госпрозрахункові теми – це проекти, над якими працюють співробітники університету на замовлення приватних компаній або державних організацій і розробляють ці проекти спільно з ними. Такі госпрозрахункові теми є непоганим фінансовим джерелом для науковців, які беруть у ньому участь. Фінансове забезпечення є значним, але публікувати результати досліджень учений не має права без дозволу відомства, фірми, корпорації, які зробили дане замовлення. В Україні налічується всього 350 вищих навчальних закладів III–IV рівнів акредитації. Наукові дослідження здійснюють лише 164 університети, дослідження інноваційного характеру – лише 72 [2].

Даніель Леві у дослідженні приватної освіти Латинської Америки для визначення приватності вводить три критерії [3, с.90]: фінансовий – навчальний заклад є приватним, якщо використовує кошти не з державного сектора економіки, і державним, якщо він фінансується за рахунок бюджету; управлінський – навчальний заклад є приватним, якщо керується неурядовим персоналом, і державним, якщо він керується урядом або призначеними ним особами; функціональний – визначається рівнем того, наскільки і за рахунок чого навчальний заклад виконує свої соціальні функції, і як ці функції співвідносяться з управлінськими і фінансовими критеріями [1].

При дослідженні приватного сектора освіти також варто визначити ступінь приватності вищого навчального закладу. Інститут планування й адміністрування освіти в Нью-Делі пропонує визначити 4 ступені приватизації [3, с.91]: повна приватизація – управління і фінансовий контроль в руках приватного сектора; помірна приватизація – відшкодування ціни навчання за рахунок студентів; відносна приватизація – об'єднання державної та недержавної фінансової підтримки; псевдоприватизація – управління приватне з державним фінансуванням [1].

Приватні ВНЗ внесли вагомий внесок у подолання системної кризи в країні: створили тисячі нових робочих місць, врятували від життєвих катаклізмів десятки тисяч молодих людей, надавши їм можливість знайти належне місце в суспільстві; вони сміливо пішли на експеримент щодо створення навчально-наукових комплексів і системи неперервної освіти, стимулювали підготовку кадрів з гостродефіцитних спеціальностей [1].

Приватні навчальні заклади мають більше можливостей щодо впровадження нових методик та інформаційних технологій в освітній процес, вдосконалення управління ВНЗ, його соціально-економічною діяльністю, наприклад, за рахунок більш гнучкої фінансової політики. Тому, на думку М.Б. Вітер, доцільними і актуальними є дослідження в галузі побудови і аналізу економічних моделей, пов'язаних з менеджментом та економічною діяльністю приватних ВНЗ [1].

Розглянемо детальніше адміністративно-правовий статус ПВНЗ деяких країни. У Великобританії діє більш 170 вищих навчальних закладів у формі коледжів та університетів; їх правовий характеризується тим, що вони мають бути зареєстровані як юридичні особи публічного права, що надають послуги для суспільного блага або в суспільних інтересах [4].

Вища освіта у Франції складається з трьох рівнів або класів, які відповідають таким з інших європейських країн, сприяння міжнародній мобільності: бакалавр, магістр, доктор. Характерною рисою вищої освіти у Франції є

значна кількість малих і середніх університетів. У кожному середньому місті функціонує 2–3 університети та декілька інших спеціалізованих вищих шкіл. У Парижі та його передмістях налічується 13 університетів та велика кількість дрібних установ, які є вузькоспеціалізованими. Навчання в університетах коштує в середньому 7000 євро. В державних університетах також практикуються «добровільні вступні внески» від батьків студентів, так як університети не отримують достатніх коштів від уряду. Великі університети, як правило, носять назви великих міст, поблизу яких вони розміщені.

Всі освітні програми у Франції регулюються Міністерством народної освіти. Міністр народної освіти є одним із найбільш впливових чиновників в уряді. Французька система вищої освіти функціонує в умовах реформи Болонського процесу, метою якого є створення європейських стандартів для університетів, у першу чергу, аналогічні терміни усюди, три роки присвячені ступеню бакалавра, два для магістра, три для докторської дисертації. Французькі університети також взяли систему залікових одиниць (180 кредитів). Однак традиційна навчальна програма заснована на кінці семестру на іспитах – іспити як і раніше використовуються в більшості університетів. Тим самим, використовується подвійний стандарт. Навантаження на науково-педагогічних працівників складає 28 год на тиждень, зарплата від 1400 до 7500 євро [5, 6].

Державне управління германською системою здійснюють уряди земель. Існує декілька способів для вступу в німецькі вищі навчальні заклади. Найбільш традиційним є отримання атестату зрілості з гімназії. Однак 2008 р. менше половини першокурсників університету в деяких німецьких державах закінчили гімназію. Навіть у Баварії (держава з політикою зміцнення гімназій), тільки 56 % першокурсників закінчили гімназію. Решта вступників прийшли з інших середніх шкіл і взагалі не тримали іспит на атестат зрілості. Студенти, які бажають навчатися в університеті, але не мають атестату зрілості або сертифікату

«Fachabitur», повинні подати додаткові докази того, що вони будуть спроможні навчатися у вищому навчальному закладі. Це можна здійснювати у форм здачі додаткового тесту або свідоцтва про проходження «Begabtenprüfung», що складається з письмових та усних іспитів. У деяких випадках студенти, які не мають атестату зрілості, можуть вступити в університет, навіть якщо вони не пройдуть додаткове тестування, якщо вони 1) отримали спеціальну професійну підготовку; 2) мають стаж не менше трьох років за майбутньої спеціальністю. Дипломи середньої школи, отримані від держави за межами Німеччини, у багатьох випадках, не вважаються еквівалентними атестату зрілості. Однак такі абітурієнти можуть звернутися до німецьких університетів, якщо вони можуть надати документи, що підтверджують необхідну кваліфікацію [7].

Існують квоти для вступу соціально незахищених верст населення: не менше 2 % для інвалідів та дітей із малозабезпечених сімей та дітей німецького походження, які народжені за межами ФРН; 20 % мають зайняти абітурієнти відмінники гімназій. Інші критерії відбору встановлюють вищі навчальні заклади самостійно – як правило, це: 1) середній бал (використовується найчастіше); 2) проходження співбесіди; 3) особисті видатні заслуги; 4) вступні іспити [7].

Більшість коледжів, фінансуються державою. У 2012 р. у двох із 16 земель ФРН навчання було платним у 500 євро за семестр, а в 14 землях навчання було безкоштовне. Стипендій, як правило, студент не отримує, однак існують індивідуальні та приватні винагородди-стипендії для покриття витрат на проживання та книги. Крім того, соціальні незахищені студенти отримують 650 євро на місяць протягом 4–5 років, якщо вони або їх батьки не можуть дозволити собі всі витрати, пов'язані з навчанням, у формі безвідсоткового кредиту, який повинен бути погашений. Багато університетів планують ввести плату за навчання [7].

В ФРН існує особливий вид ступеня «Staatsexamen», це своєрідна державна ліцен-

ція на право бути лікарем, вчителем, юристом, суддею, прокурором і фармацевтом. Студенти зазвичай вчаться в університеті протягом 4–8 років, перш ніж зробити перший «Staatsexamen». Потім вчителі та юристи продовжують працювати на своїх майбутніх робочих місцях протягом двох років, перш ніж вони зможуть зайняти друге «Staatsexamen», який перевіряє їх практичні навички. Перший «Staatsexamen» становить еквівалент магістру. В ФРН спостерігаються тенденції заміни класичних професорів викладачами-практиками на випускних курсах [7].

Поряд із цим існують приватні вищі навчальні заклади (бізнес-школи), які стягують плату за навчання, однак вони не є престижними, так як не надають високих стандартів якості освіти. Іншим негативним впливом приватних установ в Німеччині є те, що вони зазвичай пропонують лише кілька спеціальностей – це причина їх нездатності досягти високого визнання в міжнародному конкурсі. Крім того, є природною оплата студентом за харчування та проживання, а також літературу [7].

Студенти державних університетів мають пільги на дешевий проїзд у громадському транспорті в районі університетського містечка, недороге житло, яке фінансує незалежна некомерційна організація, що частково фінансується державою. Це може коштувати 200 євро на місяць, без їжі. Харчування обходиться студенту близько 250 євро (дані за 2012 р.) [7].

Однак комерціалізація вищої освіти в ФРН все ж здійснюється. Конституційний суд Німеччини нещодавно постановив, що федеральний закон, який забороняв плату за навчання, є неконституційним. Після цієї постанови багато законодавчих органів штатів прийняли закони, які дозволяють, але офіційно не змушують університети встановлювати плату за навчання, як правило у розмірі до від 500 до 1500 євро [7].

Крім того, останнім часом у ФРН починає все впроваджуватись Болонська декларація: перехід на двохступеневу систему освіти (бакалавр, магістр), впровадження кредитів. При цьому у більшості ВНЗ студентів можуть на-

вчати тільки на бакалаврів. Загалом реформа вищої освіти в ФРН здійснюється за наступними напрямками: створення федеральних стандартів якості викладання; більш практичну спрямованість у підготовці студентів; передача більшості повноважень від Міністерства освіти до регіональних органів; проведення експериментів із різними стилями навчання; оснащення всіх ВНЗ комп'ютерами та доступом в Інтернет; створення місцевих спеціалізованих шкіл; скорочення термінів навчання [7].

Закон Грузії про вищу освіту регулює умови для реалізації освітньої та науково-дослідної діяльності вищих навчальних закладів, принципи та правила управління вищою освітою і фінансування, визначає статус усіх вищих навчальних закладів (підкреслено нами. – О.С.) і правила їх створення, функціонування, реорганізації, ліквідації, ліцензування та акредитації.

У відповідності до нього, вищий навчальний заклад – це навчально-науково-дослідна установа, яка здійснює реалізацію вищих навчальних програм. Він складається з основного і допоміжних структурних підрозділів. До вищих навчальних закладів відноситься університети, які складаються з факультетів – основної наукової та адміністративною одиниці вищої освіти. При цьому держава не втручається у самоврядування вищого навчального закладу, проте може встановлювати стосовно них публічні обов'язки, за дотриманням яких Міністерство освіти і науки Грузії здійснює державний контроль. Вищі навчальні заклади в Грузії мають статус юридичної особи публічного або приватного права та діють в порядку, встановленому законами Грузії про підприємства та цивільним кодексом [8].

Закон про вищу освіту і дослідження від 30.04.2009 р. № XI–242 Литовської республіки визначив місією вищої освіти забезпечення громадського, культурного та економічного процвітання країни, шляхом надання підтримки і стимулювання повноцінного життя кожного громадянина Литовської республіки.

Він виділяє два типи вищих навчальних закладів: університети і коледжі, які можуть

бути державними і недержавними, усі вони користуються автономією, яка охоплює наукові, адміністративні, економічні та фінансові заходи управління, й засновані на принципі самоврядування та академічній свободі. Однак у відповідності з процедурою, передбаченою конституцією та законам Литовської Республіки, вищі навчальні заклади контролюються громадськістю та засновниками.

Вищий навчальний заклад має право: 1) обирати форми досліджень; 2) порядок досліджень; 3) отримувати плату за навчання; 4) готувати та затверджувати навчальні програми, які відповідають вимогам, встановленим правовими актами; 5) надавати інші освітні, послугу; 6) публікувати результати дослідження у науковій наукової та іншій літературі; 7) створити свою власну структуру, внутрішні робочі механізми, визначати кількість співробітників, їх права, обов'язки та умови оплати праці, посадові обов'язки, порядок організації конкурсів на заміщення вакантних посад та оцінки ефективності їх діяльності; 8) приймати і виключати студентів відповідно до процедури, передбаченої його статутом; 9) нагороджувати студентів стипендіями рахунок власних або коштів спонсорів; 10) встановлювати форми співпраці з фізичними та юридичними особами Литовської Республіки та зарубіжних країн; 11) управляти, користуватися і розпоряджатися майном у порядку, встановленому цим правовими актами; 12) здійснювати економічну та комерційну діяльність, яка не заборонена законом і які нерозривно пов'язані з цілями їх діяльності; 13) здійснювати інші права, передбачені законодавчими актами.

Вищий навчальний заклад зобов'язаний: 1) забезпечити академічну свободу членів академічної спільноти; 2) інформувати засновників та громадськість про якість заходів забезпечення у навченої та науково-дослідної діяльності, а стосовно державних вищих навчальних закладах – також про їх фінансове, економічне та науково-дослідницької діяльності і використання коштів, результати зовнішньої оцінки якості та акредитації своїх

програм навчання; 3) надавати в установленому порядку статистичну інформацію; 4) забезпечувати працевлаштування студентів; 5) виконувати інші обов'язки, встановлені правовими актами [9].

Аналізований закон окремо виділяє права та обов'язки науково-дослідного інституту. Науково-дослідний інститут має право: 1) відповідно до законів й інших правових актів, визначити свою власну структуру, внутрішній порядок роботи, кількість співробітників, їх права та обов'язки, а також умови оплати праці, порядок оцінки ефективності їх роботи; 2) при виконанні своєї місії, співпрацювати з фізичними та юридичними особами Литовської Республіки та зарубіжних країн; 3) опублікувати наукову та іншу літературу, вибирати способи повідомити результати своїх досліджень і експериментальних (соціального, культурного) розвитку; 4) спільно з університетами здійснювати підготовку вчених; 5) сприяти використанню результатів наукових досліджень і експериментальних (соціальних, культурних) даних у розвитку в області економіки, соціального і культурного життя; б) за договорами з фізичними та юридичними особами Литовської Республіки та зарубіжних країн, для проведення експертизи, надавати науковій консультації та інші послуги у сфері її дослідження; 7) управляти, користуватися і розпоряджатися майном відповідно до порядку, встановленого правовими актами.

Науково-дослідний інститут повинен: 1) забезпечити академічну свободу членів академічної спільноти; 2) інформує засновника (члени юридичної особи) та громадськість про заходи забезпечення якості в науково-дослідній діяльності, а в разі державного статусу – також повідомити про його фінансової, господарської діяльності та використання грошових коштів; 3) надавати в установленому порядку статистичну інформацію; 4) виконувати інші обов'язки, встановлені правовими актами.

Вищий навчальний заклад має бути створений відповідно до Цивільного кодексу та інших законів, що регулюють відповідну пра-

вову форму юридичної особи. При цьому вищий навчальний заклад має мати матеріальну базу та інших умови, необхідні для забезпечення якісного виконання програм навчання і досліджень. Приймавши рішення про створення державного коледжу, уряд приймає також рішення про передачу функцій засновника державної установи або установи. Приватні та державні особи не можуть бути зацікавленими сторонами державного коледжу [9].

Недержавний вищий навчальний заклад можуть створювати фізичні або юридичні особи, за винятком державних і муніципальних установ і підприємств, а також філій, розташованих в Литві, та підприємств, створених у державах-членах Європейського союзу або інших держав, які підписали Угоду про Європейський економічний простір [9].

Рішення про реорганізацію державного університету повинні бути прийняті Сеймом за рекомендацією Ради університету або рекомендацією уряду. Рішення про реорганізацію державного коледжу приймаються урядом за рекомендацією ради коледжу або Міністерства освіти і науки. При реорганізації державних вищих навчальних закладів шляхом ділення, принаймні, одного з юридичних осіб, в яких права та обов'язки вищого навчального закладу, при реорганізації передаються повинно бути державний вищий навчальний заклад, власник іншої юридичної особи або одного зацікавлених сторін має бути держава. При реорганізації державного вищого навчального закладу у формі приєднання, юридична особа, до якої перейшли права та обов'язки державних вищих навчальних закладів при реорганізації передаються повинно бути державний вищий навчальний заклад. Протягом трьох місяців з моменту завершення реорганізації, нових органів управління вищого навчального закладу має бути створено до вищого навчального закладу в якому права і обов'язки реорганізованого вищого навчального закладу були передані [9].

У відповідності до закону про вищу Чеської республіки вищі навчальні заклади надають найвищий рівень системи освіти. Вони

розглядаються як топ центри незалежної творчої освітньої діяльності.

Вищі навчальні заклади є юридичними особами. Вони можуть бути університетського або не університетського типу. Вищі навчальні заклади університетського типу забезпечують підготовку магістрів і докторів у відповідності до навчальних програм, а також здійснюють відповідну наукову науково-дослідну або творчу діяльність. Вони також можуть здійснювати підготовку бакалаврів.

Вищі навчальні заклади не університетського типу забезпечують підготовку бакалаврів, а також здійснюють діяльність, пов'язану з розвитком художньої або іншої творчої діяльності, вони не поділяються на факультети. Вищі навчальні заклади можуть бути державними, приватними або спеціально державними (військові і поліцейські). Не допускається створювати у вищих навчальних закладах політичні партії та політичні рухи.

Значна увага у Чеській республіці приділяється нормативному регулюванню діяльності «академічного співтовариства» різновиду науково-педагогічного самоврядування, яке створюється з викладачів та студентів.

Ця діяльність гарантується у вищих навчальних закладах наступними чинниками: свободи наукових досліджень і творчої діяльності; свободи викладання відкритості для різноманітних теорій, наукових і дослідницьких методів і художніх тенденцій; вільного вибору навчання спеціалізації в рамках навчальних програм, а також свободи вираження думок під час авторських лекцій; права членів академічної спільноти обирати своїх представників академічних органів; права використовувати академічні знаки та дотримуватись академічних церемоній [10].

Частина 3 закону про вищу освіту Чеської республіки повністю присвячена правовому регулюванню приватних вищих навчальних закладів. У відповідності до цього будь-яка юридична особа, яка зареєстрована в Чеській республіці, має право стати вищими навчальними закладами у разі надання дозволу міністерства. Для отримання дозволу юридична

особа подає прохання з переліком документів, визначених в аналізованому законі. До прийняття рішення міністерством вивчається рекомендація акредитаційної комісії. Міністерство приймає рішення за запитом не пізніше ніж через 150 днів з дати його отримання [10].

Таким чином, аналіз зарубіжного досвіду свідчить про певні тенденції законодавчого оформлення адміністративно-правового статусу ВПНЗ та його розвитку:

1) для нас найбільш придатним є досвід США, в штатах якого практично відсутня різниця між ВНЗ різних форм власності. Що ж стосується ФРН, то тут ще домінують державні університети, однак після уведення в них плати за навчання розвиток приватних шкіл став більш динамічним;

2) практично у всіх державах східної та центральної Європи йде інтенсивний розвиток приватної вищої школи, який значно випереджає державний сектор. Це можливість знизити навантаження на бюджет та впроваджувати новітні форми навчання, і тим самим забезпечити якість. Рекордсменом у цьому напрямку є Польща, в якій 70 % ВНЗ є приватними, Естонія – 64 %, Чехія – 60 %;

3) ВНЗ, як правило, мають подвійний адміністративно-правовий статус: по-перше, як публічні установи, що здійснюють вадливу соціальну функцію; по-друге, як суб'єкти господарювання, що знаходяться в пільговому оподаткуванні основної діяльності;

4) майже в усіх зарубіжних ВНЗ застосовується трьохступенева система освіти: бакалавр, магістр, доктор;

5) у більшості країн вища освіта підлягає ліцензуванню, існує тенденція до впровадження стандартів вищої освіти за різними спеціальностями;

6) плата за навчання збирається практично в усіх університетах світу як приватних так і державних, при цьому надається можливість взяти безвідсотковий кредит; стипендії, як правило, тільки іменні (за успіхи в науковій діяльності, соціально незахищених студентам та інвалідам), існують квоти на прийом абітурієнтів-інвалідів і обдарованої молоді.

Отже, аналіз міжнародного досвіду щодо визначення статусу приватного вищого навчального закладу свідчить, що світова спільнота виробила у цій сфері три основних моделі адміністративно-правового регулювання: перша – ліберальна (США), коли практично немає різниці між приватними і державними вищими навчальними закладами; друга – збалансована, коли приватні і вищі навчальні заклади розвиваються паралельно (відносно віддособлено одні від одних), доповнюючи один одного (Франція, Польща, Естонія, Чехія, Грузія); третя – консервативна, коли домінують державні вищі навчальні заклади, наприклад, ФРН.

ЛІТЕРАТУРА

1. Вітер М. Б. Приватні вищі навчальні заклади в освітньому просторі України / М. Б. Вітер // Науковий вісник Нац. лісотехнічного ун-ту України. – 2007. – Вип. 17.6. – С. 286–291.

2. Боголіб Т. М. Модель фінансування й організація діяльності вищого навчального закладу / Т. М. Боголіб [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://readbookz.com/articles/article-25>.

3. Приватная высшая школа в объективе времени: украинский вариант : монография / под. общ. ред. В. И. Астаховой. – Х., 2000. – 464 с.

4. The Law Of Higher Education [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://oxcheps.new.ox.ac.uk/new/casebook>.

5. Education in France [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.educationenfrance.com>.

6. Higher education in France [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://doc.utwente.nl/59793/1/2007countryreportfrance.pdf>.

7. Education in Germany [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://en.wikipedia.org/wiki/Education_in_Germany.

8. Law of georgia on higher education [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://planipolis.iiep.unesco.org/upload/Georgia/Georgia_Law_of_Georgia_on_HE.pdf.

9. Law on higher education and research 30 April 2009 № XI-242 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://translate.google.com.ua/#en/uk>.

10. The higher education act [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://aplikace.msmt.cz/vysokeskoly/legislativa/highereduact.htm>.

Сорока О. О. Зарубіжний досвід визначення статусу приватного вищого навчального закладу / О. О. Сорока // Форум права. – 2013. – № 1. – С. 946–953 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://archive.nbuv.gov.ua/e-journals/FP/2013-1/13coovnz.pdf>

На основі компаративістичного аналізу виявлено передовий досвід визначення меж адміністративно-правового статусу вищих навчальних закладів коли світова спільнота виробила у цій сфері три основних моделі правового регулювання, ліберальну, збалансовану та консервативну.

Сорока О.О. Зарубежный опыт определения статуса частного высшего учебного заведения

На основе сравнительного анализа выявлено передовой иностранный опыт определения границ административно-правового статуса высших учебных заведений, когда мировое сообщество выработало в этой сфере три основных модели правового регулирования, либеральную, сбалансированную и консервативную.

Soroka O.O. Legal Characteristics of Private Higher Education Institutions within Foreign Countries

The article identified best practices definition of boundaries of the legal status of universities. Revealed that the world community has made in this area are three basic models of legal regulation of liberal, and conservative and balanced.

Форум права Форум